Politisk militær-tjeneste

STUDIESIRKEL

Hefte 4

www.pdf-arkivet.no/soldat/ 2015

DETTE ER HEFTE NR. 4 AV FIRE.

F O R O R D

Disse heftene er en del av studiesirkel-opplegget " Politisk Militærtjeneste ", som er beregnet på de som er villige til å arbeide aktivt politisk i Forsvaret og som innser nødvendigheten av en grundig skolering på forhånd. Opplegget kan også med endel **modifikasjoner** *benyttes til sirkler inne i Forsvaret.*
For å gjøre litteraturheftene "fleksible" og praktisk anvendelige, er de delt opp i fire hefter. Dette er praktisk for de grupper som har forandret på visse deler av opplegget p.g.a. politisk uenighet eller alternativt syn på god litteratur.

***Heftene er satt sammen av utklipp, kopier** og lignende fra original-litteratur. Trykk-kvaliteten er derfor noe varierende, men det skulle være leselig, og det er det viktigste. Utseendet er en luksus vi må sette til side for effektivitet i studiearbeidet.*

Lykke til.

www.pdf-arkivet.no/soldat/ 2015

INNHOLD HEFTE 4:

V.I.Lenin: Den proletariske revolusjons militærprogram. side 123
Mao Tsetung: Strategiske spørsmål i partisankrigen mot de japanske innfallsmenn. side 134
Adam Roberts: Geriljakrig. side 149
Lasse Efskind: Praktisk arbeid i Forsvaret. side 158

www.pdf-arkivet.no/soldat/ 2015

www.pdf-arkivet.no/soldat/ 2015

Fra: Verker i Utvalg - Lenin
A/s Norsk forlag Ny dag (1953)

DEN PROLETARISKE REVOLUSJONS MILITÆRPROGRAM

I Holland, Skandinavia og Sveits hører en blant de revolusjonære sosialdemokrater som bekjemper sosialsjåvinistenes løgner om «fedrelandsforsvaret» i den nåværende imperialistiske krig, stemmer som krever at det gamle punktet i det sosialdemokratiske minimumsprogrammet «Milits eller folkevæpning» skal erstattes med et nytt: «avrustning». «Jugendinternationale» har åpnet diskusjonen om dette spørsmål og har i nr. 3 brakt en redaksjonell artikkel som går inn for avrustning. I R. Grimms nyeste teser finner vi også dessverre en innrømmelse til avrustningsidéen. I tidsskriftet «Neues Leben» og «Vorbote» er diskusjon i gang.

Vi skal undersøke avrustningstilhengernes standpunkt.

I.

Hovedargumentet går ut på at kravet om avrustning er det klareste, mest bestemte, mest konsekvente uttrykk for kampen mot enhver militarisme og mot enhver krig.

Men nettopp i dette hovedargument ligger avrustningstilhengernes grunnleggende mistak. Sosialistene kan ikke være imot enhver krig uten å opphøre å være sosialister.

For det første har sosialistene aldri vært og kan aldri være motstandere av revolusjonære kriger. Borgerskapet i de imperialistiske «stor»maktene er blitt tvers igjennom reaksjonært, og vi betrakter den krigen som *dette* borgerskapet nå fører, som en reaksjonær krig, en slaveeierkrig, en forbrytersk krig. Men hvordan er det så med en krig *mot* dette borgerskapet? F. eks. en krig ført av de folk som er undertrykt eller avhengige av dette borgerskapet, eller av kolonifolk for sin frigjøring? I tesene til gruppen «Internasjonale» leser vi i paragraf 5: «I denne tøylesløse imperialismes epoke kan det ikke lenger forekomme noen som helst nasjonale kriger.» Dette er åpenbart uriktig.

www.pdf-arkivet.no/soldat/ 2015

mellom bankfolk, ministre, storindustrielle og rentierer gjør han her rettest i å glemme . . .). «La oss tenke oss de påviste utviklingstendenser ført ut i sin ytterste konsekvens: nasjonens pengekapital samlet i bankene, disse innbyrdes sammenknyttet i karteller, nasjonens anleggskapital formet i verdipapirer. Da virkeliggjøres Saint-Simons geniale ord: «Det nåværende anarki i produksjonen, som skyldes at de økonomiske forhold utvikler seg uten ensartet regulering, må vike for produksjonens organisasjon. Det vil ikke lenger finnes isolerte driftsherrer som uavhengig av hverandre, uten kjennskap til menneskenes økonomiske behov former produksjonen, men denne vil bli regulert av en sosial institusjon. En sentralmyndighet som fra sitt høyere standpunkt evner å overskue samfunnsøkonomiens vidstrakte områder, vil ordne produksjonen til gagn for hele samfunnet og legge produksjonsmidlene i de rette hender, idet den i særdeleshet vil sørge for stadig harmoni mellom produksjon og forbruk. Det fins allerede institusjoner [illegible] en viss organisering av det økonomiske arbeid opp [illegible] i sitt virkefelt: *bankene*.» Ennå står vi langt fra virkeliggjøringen av disse spådommer, men vi er på vei til å virkeliggjøre dem – marxisme annerledes enn Marx tenkte seg den, men likevel annerledes bare i formen.»*)

En nydelig «gjendrivelse» av Marx, må en si, som går tilbake fra Marx' eksakte vitenskapelige analyse til Saint-Simons anelser, som, hvor geniale de enn er, dog er og blir anelser.

Offentliggjort første gang som brosjyre i Petrograd i april 1917.

*) *Schulze-Gaevernitz*, «Grundriss der Sozialökonomik», s. 145 og 146.

www.pdf-arkivet.no/soldat/ 2015

Det 20. århundres historie, dette den «tøyleløse imperialismes» århundre, er fylt av kolonikriger. Men det vi européere, de imperialistiske undertrykkere av flertallet av verdens folk, med den for oss karakteristiske, nederdrektige européiske sjåvinisme kaller «kolonikriger», det er ofte nasjonale kriger eller nasjonale opprør av disse undertrykte folk. Et av grunntrekkene ved imperialismen er nettopp at den framskynder kapitalismens utvikling i de mest tilbakeliggende land og derigjennom utvider og skjerper kampen mot den nasjonale undertrykking. Det er en kjensgjerning. Og derav følger uunngåelig at imperialismen i mange tilfelle må framkalle nasjonale kriger. *Junius,*)* som i sin brosjyre forsvarer de omtalte «teser», sier at i den imperialistiske epoke fører enhver nasjonal krig mot en av de imperialistiske stormakter til innblanding av en annen stormakt, som konkurrerer med den første og også er imperialistisk, og at enhver nasjonal krig på denne måten blir forvandlet til en imperialistisk krig. Men også dette argumentet er uriktig. Det *kan* være slik, men det går ikke alltid slik. Det var flere kolonikriger i årene mellom 1900 og 1914 som ikke gikk den veien. Og det ville simpelthen være latterlig hvis vi erklærte at det f. eks. etter den nåværende krigen, om den slutter med den ytterste utmattelse av de krigførende land, «ikke kan forekomme noen» nasjonal, progressiv, revolusjonær krig, la oss si en krig ført av Kina i forbund med India, Persia, Siam osv. mot stormaktene.

Å benekte enhver mulighet for de nasjonale kriger under imperialismen er teoretisk uriktig, historisk åpenbart feilaktig, og praktisk er det det samme som den européiske sjåvinismen: Vi som hører til de nasjoner som undertrykker hundrevis av millioner mennesker i Europa, Afrika, Asia osv., vi skal erklære overfor de undertrykte folk at deres krig mot «våre» nasjoner er «umulig»!

For det annet. Borgerkriger er også kriger. Den som anerkjenner klassekampen, kan ikke la være å anerkjenne også borgerkriger, som i ethvert klassesamfunn er en naturlig, under visse omstendigheter uunngåelig videreføring, utvikling og skjerping av klassekampen. Alle store revolusjoner bekrefter dette. Å fornekte borgerkriger eller glemme dem vil si det samme som å forfalle til den ytterste opportunisme og å gi avkall på den sosialistiske revolusjon.

For det tredje utelukker sosialismen som har seiret i ett land, aldeles ikke med ett slag alle kriger i det hele tatt. Den forutsetter tvert imot at de vil komme. Kapitalismens utvikling foregår ytterst

*) *Junius*, psevdonym for Rosa Luxenburg. *Red.*

www.pdf-arkivet.no/soldat/ 2015

ujevnt i de forskjellige land. Annerledes kan det heller ikke være under vareproduksjonen. Derav følger den unngåelige slutning at sosialismen ikke kan seire samtidig i *alle* land. Den kommer til å seire først i ett eller flere land, mens de andre i noen tid vil vedbli å være borgerlige eller førborgerlige. Dette må ikke bare skape friksjoner, men det må få borgerskapet i de andre land til direkte å streve etter å knuse det seierrike proletariat i den sosialistiske staten. I så fall ville en krig fra vår side være en rettkommen og rettferdig krig. Det ville være en krig for sosialismen, for å fri de andre nasjonene fra borgerskapet. Engels hadde fullstendig rett da han i sitt brev til Kautsky av 12. september 1882 uttrykkelig anerkjente muligheten av «forsvarskriger» ført av sosialismen når den *alt har seiret*. Han siktet nemlig nettopp til det seierrike proletariats forsvar mot borgerskapet i de andre land.

Først etter at vi har styrtet borgerskapet i hele verden, definitivt beseiret og ekspropriert det ikke bare i ett land, men i hele verden, først da vil kriger bli umulige. Og vitenskapelig sett er det slett ikke riktig og slett ikke revolusjonært når vi går utenom eller tilslører det viktigste, nemlig nedkjempingen av borgerskapets motstand — det vanskeligste, det som krever den hardeste kamp i overgangstiden til sosialismen. De «sosiale» prestemenn og opportunistene er alltid villige til å drømme om den framtidige fredelige sosialisme, men forskjellen mellom dem og de revolusjonære sosialdemokrater er nettopp den at de ikke vil tenke på eller innlate seg på forbitrede klassekamper og klasse*kriger* for å virkeliggjøre denne skjønne framtid.

Vi må ikke la oss lure av ord. F. eks. er begrepet «fedrelandsforsvar» forhatt av mange, fordi de åpne opportunister og kautskyanerne med dette ordet dekker over og tilslører borgerskapets løgner i den *nåværende* røverkrigen. Det er en kjensgjerning. Men derav følger ikke at vi skal glemme å tenke over betydningen av politiske paroler. Å godkjenne «fedrelandsforsvaret» i *den nåværende krig*, det vil si å anse denne krigen for en «rettferdig» krig, en krig som tjener proletariatets interesser, intet annet, og enda en gang intet annet. For invasjon er ikke utelukket i noen krig. Det ville simpelthen være dumt å ta avstand fra «fedrelandsforsvaret» fra de undertrykte folks side i deres krig *mot* de imperialistiske stormakter eller fra det seierrike proletariats side i *dets* krig mot en eller annen Gallifet*) i et borgerlig land.

Teoretisk ville det være bunnfalskt å glemme at enhver krig bare

*) *Gallifet* — en av det franske borgerskaps mest blodtørstige generaler under undertrykkingen av Pariskommunen i 1871. *Red.*

www.pdf-arkivet.no/soldat/ 2015

er en fortsettelse av politikken med andre midler; den nåværende imperialistiske krig er fortsettelsen av den imperialistiske politikken som to grupper av stormakter har ført, og denne politkken oppsto og hentet næring fra forholdene i den imperialistiske epoke i deres helhet. Men denne samme epoken må nødvendigvis frambringe og gi næring til en politikk som går ut på kamp mot nasjonal undertrykking og på proletariatets kamp mot borgerskapet, og derfor medføre muligheten og uunngåeligheten av for det første revolusjonære, nasjonale oppstander og kriger, for det annet av proletariatets kriger og oppstander *mot* borgerskapet, for det tredje av en forening av begge slags revolusjonære kriger osv.

II

Til dette kommer en alminnelig betraktning.

En undertrykt klasse som ikke streber etter å lære våpenbruk, å ha våpen, en slik undertrykt klasse ville ikke fortjene noe bedre enn å bli undertrykt, mishandlet og behandlet som slaver. Vi må ikke degradere oss selv til borgerlige pasifister og opportunister, vi må ikke glemme at vi lever i et klassesamfunn og at det ikke fins og ikke kan finnes noen vei ut av dette samfunn enn klassekampen. I ethvert klassesamfunn, enten det bygger på slaveriet, livegenskapet eller, som i dag, lønnsarbeidet, bærer den undertrykkende klasse våpen. Ikke bare våre dagers stående hær, men også *nåtidens* milits — selv i de mest demokratiske borgerlige republikker, f. eks. i Sveits — er borgerskapets væpning *mot* proletariatet. Dette er en så elementær sannhet at det neppe er nødvendig å bevise den. Det er tilstrekkelig å nevne bruken av tropper mot streikende arbeidere i *alle* kapitalistiske land.

Borgerskapets væpning mot proletariatet er en av de største, mest avgjørende og viktigste kjensgjerninger i det moderne kapitalistiske samfunn. Og ansikt til ansikt med denne kjensgjerning forlanger en av de revolusjonære sosialdemokrater at de skal stille opp «kravet» om «avrustning»! Det ville være det samme som fullstendig oppgivelse av klassekampens standpunkt og av enhver tanke på revolusjon. Vår parole må være: væpning av proletariatet for å seire over, ekspropriere og *avvæpne* borgerskapet. Det er den eneste taktikk for den revolusjonære klasse, en taktikk som følger av *hele den objektive utvikling* av den kapitalistiske militarisme, og diktert av denne utviklingen. Først *etter* at proletariatet har avvæpnet borgerskapet, kan det, uten å svikte sin verdenshistoriske oppgave, kaste alle våpen på skraphaugen, og proletariatet kommer utvilsomt til å gjøre det, men *først da, og på ingen måte tidligere.*

www.pdf-arkivet.no/soldat/ 2015

Mens den nåværende krig *bare* fremkaller skrekk, redsel og avsky mot enhver våpenbruk, mot død, blod osv. blant de reaksjonære kristelige sosialister og klynkende småborgere, så må vi si: det kapitalistiske samfunn har alltid vært og er alltid en *redsel uten ende*. Og når nå denne mest reaksjonære av alle kriger forbereder en *ende i redsel* for dette samfunnet, så har vi ingen som helst grunn til å fortvile. Objektivt sett er dette «kravet» — rettere sagt: denne drømmen — om avrustning intet annet enn et utslag av fortvilelse, på en tid da borgerskapet for alles øyne selv forbereder grunnen for den eneste rettmessige og revolusjonære krig, borgerkrigen mot det imperialistiske borgerskap.

Den som mener at dette er en livsfjern teori, minner vi om to verdenshistoriske kjensgjerninger: trustenes rolle og anvendelsen av kvinner i industrien på den ene siden, og Pariskommunen i 1871 og desemberoppstanden i Russland i 1905 på den andre.

Det er borgerskapets sak å utvikle trustene, å jage kvinnene og barna inn på fabrikkene, å pine dem der, å demoralisere dem, å utlevere dem til den ytterste nød. Vi «krever» ikke denne utviklingen, vi «fremmer» den ikke, vi kjemper mot den. *Men hvorledes* gjør vi det? Vi erklærer at trustene og kvinnenes fabrikkarbeid er *progressive* foreteelser. Vi vil ikke tilbake til håndverket, til den førmonopolistiske kapitalisme, til kvinnenes husslavearbeid, men framover over trustene osv. videre til sosialismen!

Denne tankegangen er med de nødvendige endringer anvendelige også på den nåværende militarisering av folket. I dag militariserer det imperialistiske — og andre — borgerskap ikke bare hele folket, men også ungdommen. I morgen begynner det kanskje å militarisere kvinnene. Til dette må vi si: dess bedre! Jo fortere, dess nærmere er den væpnete oppstand mot kapitalismen. Hvordan kan sosialdemokratene la seg skremme eller gjøre motløs av ungdommens militarisering osv., hvis de ikke glemmer Kommunens eksempel? Den er jo ingen «livsfjern teori», ingen drøm, men en kjensgjerning. Og det ville sannelig stå ille til, dersom sosialdemokratene trass i alle økonomiske og politiske kjensgjerninger begynte å tvile på at den imperialistiske epoke og *de* imperialistiske *krigene* naturnødvendig, uunngåelig *må* føre til en gjentakelse av disse kjensgjerninger.

I mai 1871 skrev en borgerlig iakttaker av Kommunen følgende i en engelsk avis: «Hvis den franske nasjon bare bestod av kvinner, hvilken fryktinngytende nasjon ville den ikke da være!» «Kvinnene og ungdommen fra 13 år og oppover kjempet under Kommunen side om side med mennene, og annerledes kan det heller ikke bli i de

www.pdf-arkivet.no/soldat/ 2015

kommende kamper for å styrte borgerskapet. De proletariske kvinner kommer ikke til å stå passive og se på at det væpnete borgerskap skyter ned de dårlig væpnete eller helt uvæpnete proletarene, de kommer til å gripe til våpen som i 1871. Av vår tids forskremte nasjoner – eller rettere sagt: av vår tids arbeiderbevegelse som opportunistene langt mer enn regjeringene har desorganisert – vil det sikkert før eller seinere, men fullkommen sikkert, oppstå et internasjonalt forbund av det revolusjonære proletariats «fryktinngytende nasjoner».

Militariseringen gjennomtrenger i dag hele samfunnslivet. Militariseringen blir alt. Imperialismen er stormaktenes forbitrede kamp om oppdeling og nyoppdeling av verden – *den må* derfor uunngåelig føre til ytterligere militarisering i alle land, også i de små, også i de nøytrale. Hva skal de proletariske kvinner gjøre mot dette? Bare forbanne enhver krig og alt militærvesen, bare kreve avrustning? Aldri i verden ville kvinnene i en undertrykt klasse som er virkelig revolusjonær, nøye seg med en så skjendig rolle. De vil si til sønnene sine:

«Nå blir du snart stor, og de kommer til å gi deg et gevær. Ta det og lær deg krigskunsten grundig. Dette er nødvendig for proletarene ikke for å skyte på våre brødre, arbeiderne i andre land, slik det skjer nå i denne krigen og slik sosialismens forrædere rår deg til, men for å kjempe mot ditt «eget» lands borgerskap, for å gjøre slutt på utbyttingen, elendigheten og krigene, ikke ved fromme ønsker, men ved å seire over borgerskapet og avvæpne det.»

Dersom en ikke vil drive en slik propaganda, nettopp denne propaganda, i samband med den nåværende krig, så er det best helst å la være å bruke store ord om det internasjonale revolusjonære sosialdemokrati, om den sosiale revolusjon og om krig mot krigen.

III

Avrustningstilhengerne er bl. a. også mot programpunktet om «folkevæpning» av den grunn at dette kravet angivelig lettere fører til innrømmelser overfor opportunismen. Vi har ovenfor undersøkt det viktigste, nemlig avrustningen i forhold til klassekampen og den sosiale revolusjon. Vi vil nå undersøke spørsmålet om forholdet mellom avrustningskravet og opportunismen. En av de viktigste årsaker til kravets uantakelighet er nettopp den at vår kamp mot opportunismen uunngåelig blir svekket og mister sin styrke gjennom dette kravet og de illusjoner som det vekker.

Det er ikke tvil om at denne kampen må være hovedpunktet på internasjonalens dagsorden. En kamp mot imperialismen som ikke er

www.pdf-arkivet.no/soldat/ 2015

uløselig forbundet med kampen mot opportunismen, er en tom frase eller et bedrag. En av hovedfeilene ved Zimmerwald og Kienthal, og en av hovedårsakene til den mulige fiasko for disse første spirer til en tredje internasjonale er nettopp at spørsmålet om kampen mot opportunismen ikke engang ble stilt åpent, enn si løst i den forstand at nødvendigheten av et brudd med opportunistene ble fastslått. Opportunismen har — for en tid — seiret i den européiske arbeiderbevegelse. I alle større land har det dannet seg to hovedavskygninger av den: for det første den åpne, kyniske og derfor mindre farlige sosialimperialisme, representert av folk som Plekhanov, Scheidemann, Legien, Albert Thomas og Sembat, Vandervelde, Hyndman, Henderson osv.; for det annet den skjulte, kautskyanske: Kautsky-Haase og «det sosialdemokratiske arbeidsfellesskap» i Tyskland; Longuet, Pressmane, Mayeras osv. i Frankrike; Ramsay MacDonald og andre førere for det «uavhengige arbeiderparti» i England; Martov, Tsjkheidse osv. i Russland; Trèves og andre såkalte venstre-reformister i Italia.

Den åpenlyse opportunisme arbeider åpent og direkte mot revolusjonen og mot de begynnende revolusjonære bevegelser og revolusjonære utbrudd, og de gjør dette i direkte forbund med regjeringene, hvor forskjellige formene for dette forbundet enn kan være: like fra deltakelse i regjeringen til deltakelse i krigsindustrikomitéer (i Russland). De skjulte opportunistene, kautskyanerne, er mye skadeligere og farligere for arbeiderbevegelsen fordi de maskerer sitt forsvar for forbundet og «enigheten» med de førstnevnte med velklingende «marxistiske» talemåter og pasifistiske paroler. Kampen mot begge disse former for den herskende opportunisme må føres på alle den proletariske politikks områder: parlamentarisk arbeid, fagforeninger, streiker, militærspørsmål osv. Men den *viktigste særegenhet* som kjennetegner *begge* disse former for den herskende opportunisme er at de konkrete spørsmål om revolusjonen og det almene spørsmål om *sambandet mellom den nåværende krig og revolusjonen* forties, tilsløres eller behandles med skjeling til politiforbud. Og dette trass i at en før denne krigen utallige ganger uoffisielt, og i Baselmanifestet offisielt, hadde påpekt helt utvetydig nettopp sambandet mellom nettopp *denne* kommende krig og den proletariske revolusjon. Og hovedfeilen ved kravet om avrustning er nettopp den at man derved går utenom alle revolusjonens konkrete spørsmål. Eller kanskje avrustningstilhengerne går inn for en helt ny sort avvæpnet revolusjon?

Videre. Vi er på ingen måte imot kampen for reformer. Vi vil ikke utelukke den sørgelige mulighet at menneskeheten i verste fall kan komme til å oppleve enda en imperialistisk krig, dersom revolusjonen

www.pdf-arkivet.no/soldat/ 2015

ikke blir født av *denne krigen*, trass i de tallrike utbrudd av massegjæring og massemisnøye og trass i våre bestrebelser. Vi er tilhengere av et reformprogram som *også* må være rettet mot opportunistene. Opportunistene ville bare være glad til om vi overlot kampen for reformer til dem alene og selv forsvant over skyene i et eller annet «avrustnings»standpunkt, reddet oss ved flukt fra den triste virkelighet. «Avrustning» er nemlig flukt fra den vonde virkelighet og slett ikke kamp mot den.

I et slikt program ville vi si omtrent følgende: «Parolen om og anerkjennelsen av fedrelandsforsvaret i den imperialistiske krig 1914—16 er bare korrumpering av arbeiderbevegelsen med borgerlig løgn.» Et slikt konkret svar på konkrete spørsmål ville være teoretisk riktigere og mye nyttigere for proletariatet, mer utålelig for opportunistene enn kravet om avrustning og for nektelsen av «ethvert fedrelandsforsvar»! Og vi kunne legge til: «Borgerskapet i alle imperialistiske stormakter, England, Frankrike, Tyskland, Østerrike, Russland, Italia, Japan, Sambandsstatene, er blitt så reaksjonært og fylt av trang til verdensherredømme at *enhver krig fra borgerskapet* i *disse* landene bare kan være reaksjonær. Proletariatet må ikke bare være imot enhver slik krig, men også ønske «sin» regjerings nederlag i slike kriger og utnytte krigen til en revolusjonær reisning, hvis reisningen til å hindre en forsettelse av krigen mislykkes.»

Hva militsen angår, så måtte vi si: Vi er ikke for en borgerlig milits, bare for en proletarisk. Derfor: ikke en mann og ikke ett øre, ikke bare til den stående hær, men heller ikke til den borgerlige milits, selv ikke i slike land som Sambandsstatene, Sveits, Norge osv. Dette så meget mer som vi selv i de frieste republikanske land (f. eks. i Sveits) ser at prøysservesenet mer og mer trenger gjennom i militsen, særlig i 1907 og 1911, ser hvorledes den blir prostituert ved at militær blir satt inn mot streikende. Vi kan kreve: at folket skal velge offiserene, avskaffelse av all militærjustis, at de utenlandske arbeiderne skal være likestilt med de innfødte (et særlig viktig punkt for de imperialistiske land, som liksom Sveits skamløst utbytter et stigende antall av utenlandske arbeidere og gjør dem rettsløse), videre rett for la oss si hvert hundre innbyggere i vedkommende land til å danne frie foreninger til opplæring i krigshåndverket, med fritt valg av instruktører, med betaling av deres arbeid på statens bekostning osv. Bare på denne måten kunne proletariatet virkelig tilegne seg militær kunnskap for *seg selv* og ikke for sine slaveeiere, og proletariatets interesser krever absolutt en slik opplæring. Den russiske revolusjon har vist at enhver seier, selv om det bare er en delvis seier, for den

www.pdf-arkivet.no/soldat/ 2015

revolusjonære bevegelse – f. eks. erobringen av en by, a[illegible] strøk, av en del av hæren – naturnødvendig vil føre til at d[illegible] rike proletariat blir *tvunget* til å virkeliggjøre *nettopp* dette p[illegible] grammet.

Endelig kan en selvsagt ikke seire over opportunismen bare med programmer, men bare ved iherdig å passe på at de virkelig blir satt ut i livet. Den største og mest skjebnesvangre feil hos den bankerotte 2. internasjonale var at ord og gjerning ikke sto i samsvar med hverandre, at en oppelsket en tendens til samvittighetsløst revolusjonært frasemakeri (se Kautsky og Co.s nåværende forhold til Baselmanifestet). Avrustning som sosial idé, dvs. en idé som er oppstått av forholdene i et bestemt sosialt miljø, og som kan virke på et sosialt miljø og ikke bare forblir en personlig grille, bunner åpenbart i de særegne eksepsjonelt «rolige» forhold i noen småstater som temmelig lenge har ligget og håper å bli liggende utenfor krigenes blodige verdensbane. For å overbevise seg om det er det tilstrekkelig å tenke over de norske avrustningstilhengernes argumentasjon: «Vi er et lite land, hæren vår er liten, og vi kan ikke utrette noe mot stormakter» (og derfor heller ikke mot en voldelig inndragning i et imperialistisk *forbund med* den ene eller and[illegible] stormaktsgruppe) . . . «Vi vil sitte rolig i vår krå og fortsette å d[illegible] avkrokspolitikk, kreve avrustning, bindende voldgiftsdomstoler, «permanent nøytralitet» (antakelig som Belgia?) osv.

Småstatenes småskårne trakten etter å holde seg utenfor, det småborgerlige ønsket om å holde seg vekk fra verdenshistoriens store oppgjør og utnytte en relativ monopolstilling til å opprettholde sin fortørkede passivitet – det er det *objektive* samfunnsmessige miljø som kan sikre avrustningsidéen en viss framgang og en viss utbredelse i noen småstater. Selvsagt er en slik trang reaksjonær og illusorisk, imperialismen drar under alle omstendigheter småstatene inn i verdensøkonomiens og verdenspolitikkens malstrøm.

F. eks. når det gjelder Sveits, så foreskriver landets imperialistiske miljø objektivt arbeiderbevegelsen to linjer: opportunistene strever i forbund med borgerskapet etter å gjøre Sveits til et republikansk-demokratisk forbund til oppsamling av profitten fra det imperialistiske borgerskaps turister og riktig fordelaktig og rolig å våke over utnyttingen av denne «rolige» monopolstilling.

De virkelige sosialdemokrater i Sveits strever etter å utnytte Sveits' relative frihet og «internasjonale» stilling (som nabo til de høyest kultiverte land) og dessuten den omstendighet at Sveits gudskjelov ikke taler «sitt eget selvstendige» språk, men tre verdensspråk, til å

www.pdf-arkivet.no/soldat/ 2015

utbre, styrke og stålsette det *revolusjonære* forbund av de revolusjonære elementer i hele Europas proletariat. Sveits taler gudskjelov intet «selvstendig» språk, men derimot tre verdensspråk, og tilmed det språket som tales i de tre krigførende nabostatene.

Dersom 20 000 medlemmer av det sveitsiske parti hver uke betaler 2 centimes i «ekstrakrigsskatt», så ville en f. eks. få 20 000 francs om året – mer enn nok til periodisk å offentliggjøre på tre språk, alt det som inneholder sannheten, bestemt for arbeidere og soldater i de krigførende land, og å spre det trass i generalstabens forbud – alt om arbeidernes begynnende reisning, deres forbrødring i skyttergravene, deres håp om revolusjonær bruk av våpnene mot det imperialistiske borgerskap i deres «egne» land osv.

Dette er ikke noe nytt, det blir alt gjort gjennom de beste blad, «La Sentinelle», «Volksrecht», «Berner Tagwacht»*), dessverre bare i utilstrekkelig omfang. Bare gjennom en slik virksomhet kan Aarau-kongressens**) vakre vedtak bli gjort til noe mer enn et vakkert vedtak.

Spørsmålet er: Svarer kravet om avrustning til *den revolusjonære* retning blant de sveitsiske sosialdemokrater? Åpenbart ikke. Objektivt sett er «avrustningen» det mest nasjonale, det spesifikt nasjonale småstatsprogram og slett ikke noe internasjonalt program for det internasjonale revolusjonære sosialdemokrati.

Skrevet høsten 1916.
Offentliggjort på tysk i tidsskriftet «Jugend-Internationale», nr. 9 og 10, september og oktober 1917.

*) «La Sentinelle» – organ for Zimmerwaldvenstre og Sveits' sosialdemokratiske parti; «Volksrecht» – dagblad for Sveits' sosialdemokratiske parti og den sosialdemokratiske organisasjonen i Zürich; «Berner Tagwacht» – offisielt organ for Sveits' sosialdemokratiske parti. *Red.*

**) Aarau-kongressen – kongressen i Sveits' sosialdemokratiske parti 20.–21. november 1915. *Red.*

www.pdf-arkivet.no/soldat/ 2015

STRATEGISKE SPØRSMÅL I PARTISANKRIGEN MOT DE JAPANSKE INNFALLSMENN

(Mai 1938)

I begynnelsen av krigen mot de japanske innfallsmenn var det mange både innenfor og utenfor partiet som undervurderte partisankrigens viktige strategiske rolle og bare satte sitt håp til operasjoner av regulære tropper, særlig Kuomintang-armeens operasjoner. Kamerat Mao Tse-tung forkastet dette, og i det foreliggende arbeid skisserte han et riktig opplegg for å få utfoldet partisankrigen mot de japanske innfallsmenn. Den åttende og Den nye fjerde arme telket ikke særlig over 40 000 mann i 1937, men i løpet av krigen fram til Japans kapitulasjon i 1945 var den vokst til en veldig millionarme som skapte tallrike revolusjonære støttepunkter og spilte en veldig rolle i kampen mot de japanske innfallsmenn. Alt dette førte til at Tsjiang Kai-sjek i løpet av denne krigen ikke våget å kapitulere for Japan eller utløse en borgerkrig i landsomfattende målestokk. Da han deretter i 1946 likevel utløste borgerkrigen, var den Folkets frigjøringshær som var dannet av Den åttende og Den nye fjerde arme allerede sterk nok til å gjøre det av med Tsjiang Kai-sjeks angrep.

KAPITEL I

Hvorfor reiser vi spørsmålet om partisankrigens strategi?

I krigen mot de japanske innfallsmenn vil den regulære armés operasjoner spille hovedrollen, og partisankrigen en hjelperolle. Vi har alt kommet til en riktig løsning i dette spørsmålet. Det skulle altså egentlig bare dreie seg om taktiske spørsmål i partisankrigen. Hvorfor reiser vi da strategiske spørsmål?

Var Kina et lite land der partisanaksjonene bare spilte en viss direkte hjelperolle for operasjonene som gjennomføres av de regulære tropper som befinner seg i nærheten av partisanaksjonene, da ville det naturligvis bare dukke opp tak-

www.pdf-arkivet.no/soldat/ 2015

tiske spørsmål og ingen strategiske spørsmål i partisankrigen. Var Kina derimot en like så mektig stat som Sovjetunionen og raskt kunne drive ut motstanderen i tilfelle av en invasjon, — eller om han ikke kunne fordrives raskt, så i hvert fall hindres i å okkupere noe særlig stort område — da ville også partisanaksjonene bare spille en hjelperolle for den regulære armés operasjoner, og da ville det i partisankrigen bare dreie seg om taktiske og ikke om strategiske spørsmål.

Strategiske spørsmål gjør seg gjeldende i partisankrigen i kraft av følgende omstendigheter: Kina er ikke en liten stat og heller ingen stat som Sovjetunionen, — Kina er en stor, men svak stat. Denne store, men svake staten er blitt overfalt av en annen — liten, men sterk — stat, og samtidig befinner denne store, men svake staten seg inne i en utviklingsepoke med framsteg. Dette forklarer alt. Som følge av disse omstendigheter er det lykkes for motstanderen å besette et meget stort territorium, og derfor er krigen blitt blitt en krig som trekker i langdrag. Motstanderen har besatt et meget stort område av vårt veldige land, men motstanderen er en liten stat som ikke kan forflere sine styrker, og derfor kan han ikke holde okkupasjonstropper på alle områder innenfor det territorium han har besatt. Derfor vil partisankrigen mot de japanske innfallsmenn i hovedsaken ikke være kamphandlinger bare til støtte for den regulære arme på de indre linjer, men vil bestå i selvstendige kamphandlinger på de ytre linjer. Dertil blir partisankrigen, siden Kina er inne i en framstegsepoke — det vil si siden Kina har en sterk armé og brede folkemasser som ledes av det kommunistiske parti — ikke en krig i liten, men i stor målestokk. Nettopp av dette følger, og av dette bestemmes hele komplekset av slike problemer som det strategiske forsvar, det strategiske angrep osv. Krigens langvarige og derfor også forbitrede karakter fører til at en i partisankrigen må ta opp mange spørsmål som er uvanlige for denne formen for krigføring: spørsmålet om støttepunkter, spørsmålet om å utvikle partisankrigen til en bevegelig krigføring av regulære troppestyrker osv. Og da viser det seg at partisankrigen mot de japanske innfallsmenn i Kina sprenger taktikkens rammer og banker på strategiens dør, at partisankrigens problemer også må betraktes under strategiens synsvinkel.

www.pdf-arkivet.no/soldat/ 2015

Særlig oppmerksomhet krever den omstendighet at denne utstrakte partisankrigen som trekker i langdrag, er noe fullstendig nytt i krigshistorien i det hele tatt. Dette har nær sammenheng med den epoke vi lever i — tretti- og førti-årene i det 20. århundre —, det er uløselig knyttet sammen med den omstendighet at det eksisterer et kommunistisk parti og en Rød armé. Dette er kjernen i spørsmålet. Vår motstander drømmer antagelig fremdeles søte drømmer — han ser seg i rollen som de mongoler som undertrykte Kina på Sung-dynastiets tid, eller han ser seg i Mandsjuenes rolle under Ming-dynastiet, i engelskmannens rolle da de underla seg Nord-Amerika og India, konkvistadorenes fra de latinske land i Europa som erobret Mellom- og Sør-Amerika osv. I dagens Kina vil slike drømmer ikke gå i oppfyllelse, da det er kommet til mange nye foreteelser som ikke var der på den tiden da de historiske hendingene foregikk som er nevnt ovenfor. En av disse faktorene er nettopp en slik partisankrig, som betyr noe helt nytt. Hvis vår motstander ikke har tatt med dette i regningen, vil det komme ham dyrt å stå.

Det som er sagt her, er nettopp grunnen til at partisanaksjonene også må sees under strategiens synsvinkel, enda slike aksjoner i krigen mot de japanske innfallsmenn som helhet spiller en hjelperolle.

Når det er slik saken står — hvorfor kan vi så ikke anvende de alminnelige strategiske grunnsetninger i krigen mot de japanske innfallsmenn også i partisanaksjonene? De strategiske spørsmål i partisankrigen mot de japanske innfallsmenn har i grunnen nært samband med de strategiske spørsmål for krigen som helhet, — det er mye felles her.

Men på den annen side skiller partisankrigen seg fra den krig som de regulære troppene fører. Den har sine særegenheter, derfor har partisankrigens strategi flere karakteristiske særdrag. De alminnelige strategiske grunnsetningene for krigen mot de japanske innfallsmenn kan ikke rett og slett overføres på partisankrigen, for den har sine særegenheter.

www.pdf-arkivet.no/soldat/ 2015

KAPITEL II

Krigens grunnprinsipp — å holde sine egne styrker intakte og tilintetgjøre motstanderen

Før vi går over til å behandle konkret problemene i partisankrigens strategi, bør vi komme litt inn på noen grunnspørsmål i krigen overhodet.

Alle ledende prinsipper i militære operasjoner utledes av *ett* grunnprinsipp — med alle midler å søke å holde sine egne styrker intakte og å tilintetgjøre motstanderens. I den revolusjonære krig er dette prinsippet knyttet direkte sammen med krigens politiske grunnprinsipp. For eksempel er det politiske grunnprinsipp i krigen som Kina fører mot de japanske innfallsmenn — dvs. det politiske målet for denne krigen — å drive ut de japanske imperialistene og bygge opp et uavhengig, fritt, lykkelig og nytt Kina. På det militære plan innebærer dette at fedrelandet forsvares med våpen i hånd og at de japanske banditter jages ut. For å nå dette målet må troppestyrkene under sine operasjoner ta sikte på både med alle midler å holde sine egne styrker intakte og med alle midler å tilintetgjøre motstanderen.

Når saken står slik — hvorfor hevder vi da at krigen krever heltemodig selvoppofrelse? Å vinne seier i en krig krever ofre, stundom store ofre. Men står ikke dette i motstrid med prinsippet om å holde de egne styrkene intakte? Ikke på noen måte. Det dreier seg her om motsetninger, men de betinger hverandre, for ofrene må til ikke bare for å tilintetgjøre motstanderen, men også for å holde de egne styrkene intakte. Delvis og midlertidig å gi avkall på å holde de egne styrkene intakte (å ofre dem er med andre ord kjøpesummen for seieren) er en nødvendighet, nettopp for å holde summen av styrkene intakte i permanent forstand.

Av det grunnprinsippet som her er anført, kan det utledes en hel rekke prinsipper for hvordan militære operasjoner skal gjennomføres, fra og med reglene for gjennomføringen av en infanteritrefning (søk dekning og fyr løs: det første for å verne de egne styrker, det andre for å få ram på motstanderens styrker) helt fram til lovene for strategien. Alt dette kan utledes av det nevnte grunnprinsipp. Alle prin-

www.pdf-arkivet.no/soldat/ 2015

sippene. for militæropplæring og alle taktiske lover, alle lover som gjelder operativ krigskunst og strategi må bygge på dette grunnprinsippet. Prinsippet: å holde de egne styrker intakte og å tilintetgjøre motstanderens styrker – er grunnlaget for hele krigskunsten.

KAPITTEL III

Seks konkrete spørsmål i strategien for partisankrigen mot de japanske innfallsmenn

La oss se på de grunnsetninger eller prinsipper som må gjelde i partisankrigen mot de japanske innfallsmenn for å bevare de egne krefter og tilintetgjøre motstanderens. Partisanavdelingene i krigen mot de japanske innfallsmenn (liksom i enhver revolusjonær krig) vokser alminnelig talt fra «intet» til noe, fra noe lite til noe stort. Derfor må prinsippet om å holde de egne styrkene intakte suppleres med prinsippet om å utvide de egne styrker. Spørsmålet er følgelig: Hvilke retningslinjer og prinsipper må en gjøre til de ledende for å kunne bevare og forflere sine egne styrker og samtidig tilintetgjøre motstanderens styrker? Den grunnleggende oppgaven består her i å løse følgende seks problemer:

1. Handlekraftig, elastisk og planmessig gjennomføring av offensive operasjoner under en defensiv krig, raske og avgjørende slag i en krig som trekker i langdrag, trefninger og kamper på de ytre linjer i en krig på de indre linjer.
2. Samvirke med de regulære troppenes operasjoner.
3. Etablering av støttepunkter.
4. Strategisk forsvar og strategisk angrep.
5. Utvikling av partisankrigen til en bevegelseskrig av regulære tropper.
6. Riktig innbyrdes samband innenfor kommandoen.

Disse seks grunnsetningene utgjør det strategiske programmet for hele partisankrigen mot de japanske innfallsmenn, de peker ut den eneste mulige veien til å virkeliggjøre prinsippet om å bevare og forflere de egne styrkene og tilintetgjøre og drive ut motstanderens styrker – veien til i samvirke med de regulære troppestyrkene å vinne seier til slutt.

www.pdf-arkivet.no/soldat/ 2015

KAPITEL IV

Handlekraftig, elastisk og planmessig gjennomføring av offensive operasjoner under en defensiv krig, raske og avgjørende slag under en krig som trekker i langdrag, trefninger og kamper på de ytre linjer under en krig på de indre linjer.

Dette spørsmålet kan igjen deles opp i følgende fire deler: 1. Sammenhengen mellom defensiv krig og offensive operasjoner, mellom langtrukken krig og raske slag, mellom en krig på de indre linjer og operasjoner på de ytre linjer; 2. å beholde initiativet under alle operasjoner; 3. elastisk innsats av styrkene; 4. planmessighet i alle operasjoner.

La oss begynne med det første spørsmålet.

Siden Japan er en sterk stat og utgjør den angripende part, mens vi er en svak stat og står i forsvarsstilling, må vår krig mot de japanske innfallsmenn som helhet betraktet strategisk karakteriseres som en defensiv krig som blir langvarig. Når det gjelder måten som operasjonene utfolder seg på, opererer motstanderen på de ytre og vi på de indre linjer. Dette er den ene siden ved stillingen. Men det fins også en annen side som er direkte motsatt den første. Selv om motstanderens hær er sterk (på en viss måte som henger sammen med kvaliteten av våpenutstyret og soldatenes opplæring), så er den likevel ikke stor tallmessig sett. Og selv om vår hær er svak (likeledes bare på en viss måte, som har sammenheng med kvaliteten av våpenutstyret og tjenestepersonellets opplæring), så er den tallmessig meget stor. Dessuten må en ta med i regningen at motstanderen er en fremmed som har trengt inn i landet vårt, mens vi gjør motstand mot fremmed invasjon innenfor vårt eget land. Dette betinger nettopp følgende strategiske linje: en bygger på en defensiv krigs strategi, men må føre offensive trefninger og kamper; en bygger på strategien i en krig som trekker i langdrag, men en kan og må rette raske avgjørende slag mot fienden; en kjemper på de indre strategiske linjer, men kan og må operere aktivt og taktisk på de ytre linjer. Nettopp dette utgjør den strategiske linje som må følges i hele krigen mot de japanske innfallsmenn. Dette gjelder i samme utstrekning både for de regulære troppenes

www.pdf-arkivet.no/soldat/ 2015

operasjoner og for partisanaksjonene. Det eneste som skiller mellom de to, er graden og formen for gjennomføring av denne linjen. I partisankrigen har offensive operasjoner i det vestlige formen av overraskende overfall. Og riktignok både kan og må en også gå til overraskende overfall med regulære troppestyrker, men overraskelsesmomentet for motstanderen vil her være mindre. I partisankrig må operasjonene gjennomføres raskt og med avgjørende virkning, men lommene som partisanene sirkler motstanderen inn i under trefningene på de ytre linjer, må være svært små. Det er dette som skiller partisankampen fra de regulære troppenes operasjoner.

Av dette følger at i kampaksjoner med partisanavdelinger må styrkene settes inn med maksimal konsentrasjon, det må handles fordekt og lynfort, med overraskelsesangrep på fienden og rask avslutning av kampen. En må for enhver pris unngå passivt forsvar og langvarige fektninger, og særlig må en ta seg i akt for å spre styrkene under selve kamphandlingene. Riktignok forekommer det også i partisankrigen at en må anvende ikke bare strategisk, men også taktisk forsvar. Som elementer av taktisk forsvar i partisankrigen forekommer opphold ende manøvrer og oppklaringsvirksomhet, organisering av forsvar i trange passasjer, ved vanskelige forseringer, ved elver og bebygde strøk for å trette ut og rive opp motstanderen, aksjoner av avdelinger for å dekke et tilbaketog osv. Men grunninnstillingen for partisankrigen må være innstilling på angrep, og angrepet må føres mer offensivt enn ved angrep fra regulære tropper. Og partisanangrepet må være overraskende; å røpe seg ved åpen opptreden er enda mindre tillatelig enn for regulære tropper. Også i partisankrigen forekommer det at kamper kan trekke ut over noen dager, som f. eks. ved angrep på en isolert, tallmessig svak motstander som ikke får hjelp utenfra. Men i regelen må partisaner i høyere grad enn regulære tropper legge vinn på å få en rask avslutning av selve kamphandlingene. Det som bestemmer dette, er at vår motstander er sterk, mens vi er svake. Partisankrigen føres som oftest med desentraliserte styrker, derfor er partisanaksjoner mulig overalt. Også en rekke andre oppgaver som krever spredning av styrkene, fylles av partisanene — f. eks. å desorganisere og oppholde motstanderen, diversjonsvirksomhet og arbeid blant befolkningen. Men når en partisanavdeling eller

www.pdf-arkivet.no/soldat/ 2015

partisangruppe har gått i gang med å tilintetgjøre en motstanderstyrke, og især når den er i ferd med å knuse et angrep fra motstanderen, da må den konsentrere hovedstyrkene. «Konsentrér en stor styrke mot små motstanderenheter», — dette er nå som før et av prinsippene for partisanoperasjoner.

Dette innebærer da også, når en ser hele krigen mot de japanske innfallsmenn under ett, at målet for det strategiske forsvar bare kan nås og den endelige seier over de japanske imperialister bare kan vinnes som resultat av et meget stort antall offensive trefninger og sammenstøt, levert både av regulære tropper og av partisanavdelinger, — altså først etter mange seire i offensive trefninger og slag. Bare gjennom en sum av mange raske trefninger og sammenstøt, dvs. ved at vi vinner famgang gjennom raske og avgjørende slag i mange offensive trefninger og kamper, kan vi nå vårt strategiske mål — å gjøre krigen mot de japanske innfallsmenn om til en krig som trekker i langdrag; på den ene siden å vinne tid for å konsolidere de krefter som fører krigen, og på den annen side for å forandre den internasjonale situasjon og bidra til oppløsning i motstanderens leir, og for, når vi har nådd alt dette, å gå over til strategisk motangrep og drive de japanske innfallsmenn ut av Kina.

Bare gjennom summen av en rekke tilintetgjørende slag, der vi har konsentrert overlegne styrker i hvert slag, og når vi både i perioden med strategisk forsvar og i perioden med strategisk motangrep leverer trefninger og kamper på de ytre linjer slik at vi omringer og tilintetgjør motstanderen (om vi ikke kan omringe ham helt, så i hvert fall en del av hans styrker, om vi ikke kan tilintetgjøre alle hans omringede styrker, så i hvert fall en del av dem, og om vi ikke kan ta de omringede troppene til fange i masser, så i hvert fall at vi har tilføyd den omringede fiende maksimale tap i døde og sårede) — bare under disse forutsetninger vil vi kunne endre styrkeforholdet mellom fienden og oss og definitivt bryte gjennom den strategiske innsirklingen. Vi vil ødelegge fiendens planer om å føre krigen på de ytre linjer, for til slutt — ved at vi kombinerer våre egne aksjoner med de internasjonale krefters aksjon og med det japanske folks revolusjonære kamp — i fellesskap å slå ned på den japanske imperialismen og gjøre det av med den med ett slag.

www.pdf-arkivet.no/soldat/ 2015

Alt dette vil vi i det vesentlige oppnå ved den regulære armés innsats, siden partisanavdelingenes aksjoner spiller en mindre betydelig rolle. Men den regulære armés operasjoner og partisanavdelingenes aksjoner har et felles trekk — opphopingen av et stort antall små seire som i sin sum vil bringe den store seier. Nettopp i denne forstand taler vi om den særdeles store betydningen av partisanaksjoner i krigen mot de japanske innfallsmenn sett i sin helhet.

La oss så gå over til spørsmålene om initiativ, elastisitet og planmessighet i partisankrigen.

Hva innebærer initiativ i partisankrigen?

I enhver krig setter begge de kjempende parter alle midler inn på å rive til seg initiativet i en trefning, på et frontavsnitt, i hvert enkelt krigsområde og på hele den strategiske fronten, — for troppenes initiativ betyr handlefrihet. Tropper som har tapt initiativet, er dømt til passivitet, mister handlefriheten og kommer i fare for å bli slått eller tilintetgjort. Det er riktignok noe vanskeligere å rive til seg initiativet ved strategisk forsvar eller operasjoner på de indre linjer, enn ved offensive operasjoner på de ytre linjer. Men den japanske imperialismen har to viktige sårbare punkter: for det første lider den under mangel på menneskemateriell, og for det annet fører den krig på fremmed jord. Enn videre har undervurderingen av Kinas krefter og motsetningene innenfor de japanske militaristenes leir ført til at den japanske hærledelsen har gjort en hel rekke feil, — de tilførte forsterkninger for seint, sikret ikke strategisk samvirke, unnlot til sine tider å konsentrere styrkene i en bestemt retning for hovedslag, oversatt fristen for det gunstige momentet under enkelte operasjoner, evnet ikke å tilintetgjøre omringede tropper osv. Alt dette til sammen kan så å si ansees som motstanderens tredje sårbare punkt. Motstanderens mangel på menneskemateriell (og dessuten har han et lite land, befolkningen er liten, hjelpekildene utilstrekkelige, den japanske staten er en føydal-imperialistisk stat osv.), at krigen må føres på fremmed jord (og dertil er en imperialistisk krig av en særegen barbarisk karakter osv.) og den japanske hærledelsens klossethet — alt dette har ført til at initiativet for hver dag glir lenger ut av hendene på de japanske imperialister, selv med de fordeler de har av å føre en offensiv krig, tilmed på de ytre linjer. For øyeblikket vil ikke

www.pdf-arkivet.no/soldat/ 2015

og kan heller ikke Japan avslutte krigen, dets strategiske angrep vedvarer fremdeles, men når det japanske angrepet har nådd en viss grense, vil det nødvendigvis komme til en stillstand. Det vil uvergelig gå slik fordi motstanderen har de tre sårbare punktene. Å sluke hele Kina overstiger hans krefter. Den dagen vil komme da Japan har tapt den siste rest av initiativ. Det viser seg alt tegn til dette. Kina på sin side befant seg i krigens innledningsperiode i betydelig grad i en tilstand av passivitet, men nå tilkjemper det seg etter hvert initiativet ved at det samler erfaringer og begynner å slå inn på en ny kurs — bevegelseskrigen, dvs. tar sikte på raske og avgjørende operasjoner, offensivt og i taktisk omfang, og operasjoner på de ytre linjer — og ved at det lærer å innstille seg på en alminnelig utfoldelse av partisankrigen.

I partisankrigen er spørsmålet om initiativet av særlig stor betydning. For partisanavdelinger opererer i de aller fleste tilfelle under vanskelige vilkår, uten bakland, i kamp mot en tallmessig overlegen motstander, uten tilstrekkelig erfaring (for de nyetablerte partisanavdelingers vedkommende), uten innbyrdes samband osv.

Ikke dess mindre kan en også i partisankrigen sikre seg initiativet. Den viktigste forutsetningen for dette er at en utnytter motstanderens nevnte tre sårbare punkter. Ved å utnytte (ut fra en betraktning av krigen som helhet) at motstanderen har for lite menneskemateriell, kan partisanene ved dristige aksjoner beherske svære områder. Ved å utnytte at motstanderen kjemper på fremmed jord og også driver en ytterst barbarisk politikk, kan partisanene yte dristig støtte til millionmassene av folket; ved å utnytte klossetheten hos motstanderens hærledelse kan partisanene utfolde alle fordeler ved å spille på hjemmebane. Den regulære armé må naturligvis også utnytte alle disse motstanderens sårbare punkter og gjøre dem om til våpen i kampen for å vinne seier, men det er særlig nødvendig for partisanavdelingene. Manglene ved partisanavdelingene kan bøtes på etter hvert i selve krigens forløp. Samtidig kan slike mangler i seg selv av og til være en spore til å ta initiativet. Således kan partisanavdelinger nettopp fordi de er tallmessig svake, operere i motstanderens bakland, der de kan dukke opp som troll av eske og forsvinne igjen, og frata motstanderen

www.pdf-arkivet.no/soldat/ 2015

enhver mulighet til å kunne foreta seg noe mot dem. En så vidtgående handlefrihet er utenkelig for de meget store regulære troppestyrker.

I tilfelle da motstanderen angriper konsentrisk og rykker fram fra flere kanter, er det vanskelig for partisanavdelingene å beholde initiativet og lett å tape det. Om en i slike situasjoner ikke vurderer stillingen riktig, og tar en feilaktig beslutning, kan en lett bli passivisert og greier ikke å slå gjennom omringningen. Dette gjelder også for det tilfelle at motstanderen er på defensiven, mens vi angriper. Initiativet kan en altså rive til seg hvis en vurderer stillingen riktig (sin egen og motstanderens stilling) og ved riktige militære og politiske avgjørelser. Vurderer vi pessimistisk og ikke på grunnlag av den objektive situasjon, og kommer vi fram til avgjørelser som etter sin karakter er passive ut fra slike vurderinger, vil vi uten tvil berøve oss selv initiativet og dømme oss selv til passivitet. Likeså fører en overdreven optimistisk vurdering som ikke tilsvarer den objektive stilling, og de dumdristige avgjørelsene som gir seg av en slik vurdering (uberettiget risiko), til at vi mister initiativet og til sjuende og sist havner i pessimisme også da. Ingen personlighet, om aldri så genial, har av natur forrett på initiativet, initiativet kan bare komme som følge av grundig studium av sakene og en riktig vurdering av den objektive situasjon, av riktige militære og politiske avgjørelser hos en klok leder. Initiativet byr seg altså aldri fram i ferdig form, en må bevisst kjempe for å ta det.

Skulle det forekomme at vi drives over i passivitet som følge av feilvurderinger og feilaktige avgjørelser eller fordi motstanderen utsetter oss for et uovervinnelig press, vil oppgaven bestå i å sette alle kluter til for å komme ut av denne stillingen. Hvordan en skal greie det, avhenger av den konkrete situasjon. I enkelte tilfelle er det nødvendig «å stikke av». Evnen til å vite når en skal «stikke av» er et karakteristisk trekk ved partisanene. «Å stikke av» er hovedframgangsmåten for å komme ut av passivitet og vinne igjen initiativet. Men det er ikke den eneste framgangsmåten. Det hender svært ofte at nettopp i en tid hvor motstanderen øver et maksimalt trykk og vi er inne i en ytterst vanskelig situasjon, nettopp da inntrer det øyeblikk da stillingen tar til å bli ugunstig for motstanderen og gunstig for oss. Det hender ofte at en gunstig situasjon inn-

www.pdf-arkivet.no/soldat/ 2015

trer og initiativet vinnes igjen som følge av at en har anstrengt seg «for å holde ut enda litt til».

Vi går så over til spørsmålet om elastisitet.

Elastisiteten er en konkret form som initiativet gir seg uttrykk i: I partisankrigen er det enda mer enn under operasjoner med regulære hærstyrker nødvendig med elastisk innsats av styrkene.

De som leder partisankrigen, må forstå at en smidig innsats av styrkene er det viktigste middel til å endre styrkeforholdet mellom motstanderen og oss selv og til å rive til seg initiativet. Særegenhetene ved partisankrigen gjør det nødvendig at kreftene settes inn elastisk, i samsvar med oppgavene som skal utføres og motstanderens stilling, terrengets beskaffenhet, stemningen i befolkningen på stedet og andre vilkår. Hovedformene for innsatsen av styrkene er den desentraliserte innsats, konsentrert innsats og forflytningen. En partisanleder bruker sine partisanavdelinger på samme måten som fiskeren bruker nota. Snart kaster han den, snart trekker han den igjen. Når han kaster den, må han ha greie på dybden, hvor raskt strømmen går, og han må kjenne til om det fins noen hindringer i vannet. Når partisanavdelingene settes inn spredt, må en akte oppmerksomt på at de ikke kommer ut for tap på grunn av at stillingen er uklar og på grunn av feilaktig framgangsmåte. Når fiskeren skal dra nota, må han ha godt tak i enden. På samme måten ved spredt innsats av partisanavdelingene, — da må en sikre sambandet mellom dem og beholde en kjerne av tilstrekkelig styrke hos seg. Når en kaster med not, må en ofte skifte plass; og det samme er tilfelle med partisanavdelinger. Desentralisering, konsentrering og forflytning — det er de tre formene for elastisk innsats av styrkene i partisankrigen.

I egentlig forstand anvendes desentralisering av styrkene i partisankrigen, eller, som det kalles, «oppspaltningen av det hele i enkelte deler» i hovedsaken i følgende tilfelle: 1. når motstanderen går over på defensiven, operasjoner med konsentrerte styrker midlertidig er umulig og vi vil true motstanderen på bred front; 2. når vi i vidt omfang vil desorganisere motstanderens styrker og drive diversjon i områder hvor motstanderen er svak; 3. i tilfelle hvor vi ikke kan sprenge et konsentrert angrep fra motstanderen og på død og liv må

www.pdf-arkivet.no/soldat/ 2015

avlede motstanderens oppmerksomhet for lettere å kunne trekke oss unna fra ham; 4. når terreng eller forsyningsvansker krever det; 5. når det skal arbeides blant befolkningen i svære områder.

Hvordan situasjonen enn kan være må en gi akt på følgende når en står overfor desentralisering av styrkene: 1. en må ikke dele opp styrkene helt likemessig, men holde igjen en forholdsvis stor del i områder som egner seg for manøvrering, både for å ha høve til å reagere på uforutsette hendinger og for eventuelt å kunne sette inn denne delen av styrkene i de viktigste oppgavene som de desentraliserte styrkene skal fylle; 2. hver enkelt av de oppdelte avdelingene må få en klar oppgave, — og operasjonsområde, hvor lenge operasjonen skal vare, samlingssted, sambandsmuligheter osv., må være angitt.

Den konsentrerte innsats av styrkene, eller, som det kalles, «samlingen av de enkelte deler til et hele», nyttes for det meste når det dreier seg om å tilintetgjøre motstanderens styrker mens han er under framrykking. Denne metoden kan av og til også nyttes når motstanderen er på defensiven for å tilintetgjøre de styrker motstanderen har i forlegning. Konsentrering av styrkene bør på ingen måte oppfattes i absolutt forstand. Hovedstyrkene settes inn konsentrert mot et viktig punkt, og en del av kreftene legges på andre punkter eller beordres dit for å oppholde fienden, rive ham opp, gjennomføre diversjon eller arbeide i befolkningen.

Smidig desentralisering eller konsentrering av styrkene alt etter stillingen er hovedmetoden i partisankrigføringen, og likeså må en greie å forflytte styrkene smidig (veksle plasseringen). Så snart motstanderen får snusen i at han er alvorlig truet av partisanene, sender han straks ut tropper for å slå dem ned og innlede angrep på dem. Da gjelder det for partisanene å forstå situasjonen og gå til trefning nettopp på stedet hvis det er mulig, men hvis det ikke er mulig, må de uten tidstap raskt skifte over til et annet avsnitt. Ofte vil det være slik at en for å få has på alle enkelte deler av motstanderen uten å nøle må veksle avsnitt etter at en har slått ham ned på ett sted, for også å knuse ham på det neste. Det kan også hende at lokaliteten ikke egner seg for kamp, og da må en uten å drøye trekke seg unna motstanderen og skifte avsnitt for å ta kampen der. Hvis motstanderen rår over overlegen

www.pdf-arkivet.no/soldat/ 2015

sterke krefter i angjeldende lokalitet, da må ikke partisanene bli hengende der, men skifte plass raskt som det flytende vann eller den feiende vind. Forflytningen bør i regelen foregå hemmelig og hurtig, og en må stadig nytte ymse knep for å lure motstanderen, lokke ham i feller og på villspor, — f.eks. levere skinnfektninger, dukke opp snart her, snart der, i det ene øyeblikk innlate seg i trefning med fienden for å tildele ham et slag, i det neste stikke seg unna, operere om natten osv.

Smidighet i gjennomføring av desentralisering, konsentrering og forflytning er den konkrete form som initiativet i partisankrigen kommer til uttrykk i. Ubevegelighet og manglende manøvreringsdyktighet fører til at en mister initiativet og til unødige tap. Verdien av en klok befalingsmann består ikke i at han innser hvor viktig det er med elastisk innsats av styrkene, men i at han evner å spre, konsentrere eller forflytte styrkene i rett tid alt etter den konkrete situasjon. Evnen til å vurdere stillingen riktig og vise smarthet i valg av handlingsøyeblikk er ikke lett å tilegne seg. Bare folk som studerer med objektiv innstilling, forsker omhyggelig og med intelligens kan tilegne seg denne evnen. For at elastisiteten ikke skal bli til hodestups framfusenhet, må stillingen analyseres omhyggelig.

Og til slutt om planmessigheten.

Vil en oppnå seire i partisankrigen, nytter det ikke uten planlegging. Å handle på lykke og fromme er å leke partisankrig og å ture fram som legmann i kunsten. Aksjonsplanene for hele partisanområdet og likeledes for hver enkelt partisanavdeling og gruppe må være utarbeidet på forhånd og med den største nøyaktighet. Dette er et forberedende arbeid som må gå forut for alle aksjoner. Oppklaring av stillingen, hvilke oppgaver som skal løses og i hvilken orden, fordeling av styrkene, den militære og den politiske opplæringen, sikringen av forsyninger, reparasjon av utstyret, sikring av befolkningens støtte osv. — alt dette er deler av arbeidet til en leder som må tenke for alle ender, gå riktig til verks og kontrollere gjennomføringen av tiltakene. For ellers er det ikke mulig verken med initiativ, elastisitet eller angrep. Riktignok inneholder operasjonene til regulære hærstyrker et sterkere element av planmessig overlegning enn partisankrigen. Vilkårene for partisankrigen tillater ikke gjennomgående planlegging. Det

www.pdf-arkivet.no/soldat/ 2015

ville være en feil om man prøvde å gjennomføre en altfor streng plan for partisankrigen; men innenfor de grenser som de objektive vilkårene trekker opp, er det likevel nødvendig å planlegge så omhyggelig som mulig. En må stadig ha for øye at kampen mot motstanderen ikke er noen spøk.

Alt som er sagt ovenfor, tjener til å belyse den første grunnsetning i partisankrigens strategi – handlekraftig, elastisk og planmessig gjennomføring av offensive operasjoner under en defensiv krig, raske og avgjørende slag under en krig som trekker i langdrag, trefninger og slag på de ytre linjer under en krig på de indre linjer. Dette er kjernepunktet i partisankrigens strategi. Skjer denne oppgaven fyllest, da har vi en meget stor garanti for at partisankrigen kan føres med framgang for så vidt det gjelder den militære ledelse.

Ovenfor har vi behandlet mangt, men alt som er sagt, dreier seg om ett og det samme problem – om offensive operasjoner i operativt og taktisk omfang. Å sikre seg initiativet definitivt kan en bare når en vinner seier ved angrep. Enhver offensiv operasjon må utgå på grunnlag av eget initiativ, og ikke når en tvinges til angrep. Elastisk innsats av styrkene tar sikte på en sentral oppgave – å føre offensive operasjoner. Kravet om planmessighet betinges likeledes av det samme siktepunktet – å seire ved å angripe. Det taktiske forsvar mister enhver mening hvis det ikke direkte eller indirekte fremmer angrepet. Raske og avgjørende slag gjelder tempoet i angrepet, og de ytre linjer kjennetegner angriperens stilling i forhold til motstanderen. Angrep er det eneste som kan tilintetgjøre motstanderens styrker, og angrep er det viktigste middel for å kunne holde sine egne styrker intakte. Det passive forsvar og tilbaketoget spiller bare en midlertidig og ubetydelig rolle for å bevare de egne styrkene, og det kan absolutt ikke tjene som noe middel til å tilintetgjøre motstanderens styrker.

Den ovenfor nevnte lov gjelder i det vesentlige både for de regulære hærstyrkers operasjoner og for partisankrigen. Men den gir seg forskjellig uttrykk i de to tilfelle. I partisankrigen er det viktig og nødvendig at en ikke ser bort fra denne forskjellen. Nettopp denne forskjellen ligger under skillet i metoder for partisankrigen og for krigføring med regulære tropper. Akter en ikke på denne forskjellen, blir det ikke mulig å føre en framgangsrik partisankrig

www.pdf-arkivet.no/soldat/ 2015

Fra: Hele folket i forsvar
av: Adam Roberts Pax-bok

Kaptein Sir Basil Liddell Hart har skrevet tallrike bøker om strategi og militærhistorie, og er i vide kretser anerkjent som vår tids fremste militærskribent. Hans to binds memoarer ble utgitt av Cassell i 1965. Enkelte deler av dette kapitlet har tidligere vært offentliggjort i *Defence of the West* (Cassell, London, 1950) *Deterrent or Defence* (Stevens, London, 1960), og i forordet til Mao Tse-tung og Che Guevara: *Guerilla Warfare* (Cassell, London, 1962).

GERILJAKRIG

Dens utvikling i moderne tid

Geriljakrig har fått større plass i dette århundres konflikter enn noen gang før, og likeledes i vestlig militærteori. Clausewitz hadde bare et kort kapittel om det i sin monumentale bok *Om krigen*. Han behandlet «væpning av nasjonen» som et defensivt tiltak mot en angriper, og formulerte de viktigste betingelser for et vellykket forsvar, men uten å drøfte de politiske problemer.[2]) Og han kom bare med korte henvisninger til det spanske folks motstand mot Napoleons hærer, det mest imponerende eksemplet på hans egen tid — og det som bragte begrepet inn i militærspråket. En videre og mer dyptgående behandling fikk man, hundre år senere, i T. E. Lawrence's *Seven Pillars of Wisdom*.[3]) Denne mesterlige framstilling av geriljakrigens teori fremhevet dens offensive verdi. Boken var et produkt av forfatterens opplevelser og refleksjoner under arabernes opprør mot tyrkerne under 1. verdenskrig, et opprør som var både en kamp for uavhengighet og en del av de alliertes felttog mot Tyrkia. Denne fjerne krig i Midt-Østen var den eneste under 1. verdenskrig hvor geriljavirksomhet virkelig var av noen betydning. På de européiske krigsteatrene spilte den ingen vesentlig rolle.

Men i 2. verdenskrig var geriljavirksomhet utbredt nesten over hele verden. Den vokste fram i alle tysk-okkuperte land i Europa og i de fleste av de japansk-okkuperte landene i Det fjerne østen. Framveksten hang sammen med det dype inntrykk Lawrence hadde gjort, især på Churchill. Da tyskerne hadde oversvømmet Frankrike i 1940, slik at Storbritannia ble liggende isolert, ble det en del av Churchills krigspolitikk å bruke gerilja som motvåpen. Spesielle organer i Storbritannia skulle stimulere motstandsbevegelser

www.pdf-arkivet.no/soldat/ 2015

overalt hvor Hitler forsøkte å tvinge igjennom sin «nyordning». Disse anstrengelsene ble mer og mer omfattende, etter Hitlers stadig flere erobringer og etter at Japan hadde trådt inn i krigen. Suksessen varierte fra land til land. Mest oppnådde de kommunistiske partisanene i Jugoslavia under Titos ledelse.

Men i mellomtiden hadde de kinesiske kommunistene ført en mer utstrakt og langvarig geriljakrig i Det fjerne østen, med Mao Tse-tung i en stadig viktigere rolle. Den begynte i 1927, da Chiang Kai-sjek under nedkjempelsen av *warlord*'ene i Nord-Kina prøvde å undertrykke de kommunistiske elementer i nasjonalisthæren sin. Hæren ble videre brukt mot japanerne fra 1937 og framover, da nasjonalist-styrkene og kommunist-styrkene igjen gjorde felles sak og gikk sammen i en usikker allianse mot de utenlandske angriperne. Kommunistene gjorde mye for å lette presset på Chiang Kai-sjeks mer regulære styrker, fordi geriljavirksomheten utmattet japanerne. Et blikk mot framtiden hadde de også, og klarte å få så stor innflytelse blant befolkningen i de okkuperte områder at da Japan til slutt brøt sammen under det amerikanske luft- og sjøangrepet, var det kommunistene som hadde det beste utgangspunktet. Det var de som best kunne tjene på resultatet og fylle tomrommet, ikke Chiang Kai-sjeks nasjonalistiske regime.

Fire år etter at japanerne ble fordrevet, hadde Mao Tse-tung full kontroll over det kinesiske fastland medregnet mesteparten av amerikanske våpen og annet utstyr som var blitt sendt til Kina for å hjelpe Chiang Kai-sjek — først mot japanerne, så mot kommunistene. Mao utviklet samtidig geriljastyrkene sine mer og mer til regulære styrker, men han brukte hele tiden en kombinasjon av de to former for motstand.

Siden da har en kombinasjon av gerilja- og undergravningskrig med varierende hell blitt brukt i nabo-områdene i Sørøst-Asia, og også i andre deler av verden — i Afrika, først i Algerie; på Kypros, og på den andre siden av Atlanteren, på Cuba. Sannsynligheten for at slike kampanjer vil fortsette er stor, fordi de er de eneste former for krig som er tilpasset de betingelser den moderne tidsalder stiller, samtidig som de kan dra fordel av sosial misnøye, raseuro og heftig nasjonalisme.

www.pdf-arkivet.no/soldat/ 2015

Kjernefysiske våpen og geriljakrig

En slik utvikling ble påskyndet etter hvert som de kjernefysiske våpen ble større og større, spesielt etter at vannstoffbomben kom i 1954, samtidig med at den amerikanske regjering gikk over til «den massive gjengjeldelses» politikk og strategi for å avskrekke alle former for aggresjon. Visepresident Nixon uttalte dengang: «Vi har valgt et nytt prinsipp. Istedenfor å la kommunistene bite oss i hjel litt etter litt over hele verden i små kriger, vil vi i framtiden holde oss til massive mobile gjengjeldelsesstyrker.» Den indirekte truselen om å bruke kjernefysiske våpen mot geriljaen var like absurd som å true en moskitosverm med slegge. Det var en vettløs politikk, og det naturlige resultat var da også at de former for aggresjon som ikke kunne møtes med kjernefysiske våpen, ble stimulert og oppmuntret.

Det var lett å forutse slike konsekvenser, men det var likevel ikke tydelig nok for president Eisenhower og hans rådgivere da de gikk over til sin såkalte «New Look» og slo inn på den linjen som er kalt «massiv gjengjeldelse».[4])

Det tok lang tid før man erkjente disse konsekvenser, men det gikk raskere da Kennedy-administrasjonen overtok i 1961. I mai erklærte den nye presidenten at han hadde «gitt forsvarsdepartementet ordre om, i samarbeid med våre allierte, raskt og i vesentlig grad å orientere de eksisterende styrker i retning av ikke-kjernefysiske kriger, para-militære operasjoner og sterkt begrensede eller ukonvensjonelle kriger». Forsvarsminister McNamara talte om en «150 prosents økning av våre anti-geriljastyrker», og den nye administrasjonen innstilte seg på å støtte utenlandske geriljastyrker som kjempet mot kommunistiske regimer.

Ordtaket «bedre føre var» passer langt bedre på geriljaog undergravningskrig enn noen av de hittil kjente former for krigføring. En slik beredskap forutsetter en grunnleggende forståelse av denne krigføringens teori, historiske erfaringer og nye muligheter.

Gerilja-strategi

Gerilja-krigføring må alltid være dynamisk, og i stadig bevegelse. Stillstand er mye skadeligere her enn ved regulær

www.pdf-arkivet.no/soldat/ 2015

krigføring, fordi motstanderen da får høve til å stramme sitt grep om landet og la soldatene sine hvile, samtidig som befolkningen vil ha vanskeligere for å slutte seg til eller hjelpe geriljastyrkene. Statisk forsvar hører ikke hjemme i geriljavirksomhet, heller ikke et stedbundet forsvar, unntatt rent forbigående når man ligger i bakhold.

Geriljavirksomhet snur opp ned på vanlig praksis i krigføring, strategisk fordi man søker å unngå slag, taktisk fordi man unngår all innblanding hvor man sannsynligvis vil lide tap. For slag — til forskjell fra trefninger — kan gå så sterkt utover partisanenes ledelse og beste folk at hele bevegelsen og dens kampånd blir ødelagt. Det er derfor «*hit and run*» — «slå til og stikk av» — er blitt geriljavirksomhetens spesielle prinsipp. En mengde mindre anslag og trusler kan bli mer utslagsgivende enn noen få større sammenstøt fordi fienden kan bli mer forvirret og demoralisert, samtidig som befolkningen over et større område blir oppildnet. Allestedsnærværelse og uhåndgripelighet er den viktigste hemmelighet ved en slik kampanje. «*Hit and run*» faller også ofte best sammen med det offensive formål å lokke fienden inn i mindre trefninger.

Geriljakrig snur opp ned på et av de viktigste prinsippene for krig i vanlig forstand, prinsippet om «konsentrasjon» — på begge sider. For spredning er en vesentlig betingelse for at geriljaen skal overleve og lykkes; den kan aldri utsette seg for større angrep og må derfor operere i ganske små enheter — som forbigående riktignok kan forene seg som kvikksølv, for å ramme fiendens mest sårbare posisjoner. Prinsippet om «konsentrasjon» må for geriljaens vedkommende avløses av prinsippet om en «elastisk styrke» —dette gjelder for øvrig også, i noen grad, regulære krigsstyrker som kan rammes med kjernefysiske våpen. Også for geriljaens motstandere er det nødvendig med spredning, fordi tett konsentrasjon er uten verdi mot så lett mobile styrker. Sjansene for å overvinne geriljaen avhenger for en stor del av om man klarer å få lagt et finmasket nett over et stort nok område. Jo større område kontrollnettet omfatter, desto større sannsynlighet for at anti-geriljakampen vil lykkes.

Forholdet mellom områdets omfang og den militære styrke er en nøkkelfaktor i geriljakrigen. Dette ble levende

www.pdf-arkivet.no/soldat/ 2015

framstilt i Lawrences matematiske beregninger under araberopprøret: hvis tyrkerne skulle holde opprøret i sjakk, «trengte de en forsterket post for hver kvadratmile, og en post kunne ikke være på mindre enn tyve mann», slik at behovet i det området som skulle kontrolleres ville bli 600 000 mann, og de hadde ikke mer enn 100 000. «Suksessen kunne bevises med blyant og papir da vi hadde fått brakt forholdet mellom områdets størrelse og styrkenes antall på det rene.» Beregningen representerer en overforenkling, men den inneholder likevel en generell sannhet. Forholdet mellom areal og styrker er en vesentlig faktor, men betydningen varierer med type land, mobiliteten på begge sider og kampmoralen. Kupert terreng og skog egner seg best for gerilja; mens derimot ørkenen har tapt sin verdi som geriljaterreng med utviklingen av fly og mekaniserte landstridsstyrker. Byområder har både fordeler og ulemper, men er gjennomgående lite egnet for geriljaoperasjoner. De passer derimot godt for undergravingskampanjer.

Selv om kupert terreng og skogområder er det som fra naturens side gir geriljaene størst sikkerhet og de beste mulighetene for overraskelser, er det likevel ikke bare fordeler ved det. Det kan være vanskeligere å få fram forsyninger i et slikt område, og avstanden til viktige mål vil være større. Disse målene er ikke bare slike som okkupasjonsmakten selv regner som mål, spesielt kommunikasjonene, men også folket, som skal påvirkes til å samarbeide med dem mot okkupasjonsmakten. En geriljabevegelse som setter sikkerhet foran alt, vil fort svinne hen. Dens strategi må alltid være å få fienden til å forløfte seg, både fysisk og moralsk.

Psykologisk-politiske faktorer

De matematisk-geografiske faktorer kan ikke skilles ut fra de psykologisk-politiske. For utsiktene og framgangen for en geriljabevegelse avhenger av folkets holdning i det område kampen finner sted — av folkets vilje til å hjelpe geriljaen, positivt ved å bringe opplysninger og forsyninger, og negativt ved å nekte å gi okkupasjonsmakten opplysninger, og hjelpe til med å skjule geriljasoldatene. Den første betingelse for suksess er at fienden holdes i et uvitenhetens

www.pdf-arkivet.no/soldat/ 2015

mørke, mens geriljasoldatene opererer i lyset, p.g.a. bedre lokalkjennskap og pålitelige opplysninger om fiendens disposisjoner og bevegelser. Dette indre lys er så mye mer nødvendig som geriljaens bevegelser for en stor del, p.g.a. sikkerheten og overraskelsesmomentet, bokstavelig talt må utføres i nattens mulm og mørke. Hvorvidt de faktisk får de nødvendige fakta og de nødvendige raske opplysninger, avhenger av framgangen med å få hjelp fra lokalbefolkningen.

Geriljakrig føres av de få, men avhenger av støtte fra de mange. Selv om den for så vidt er den mest individuelle form for motstand, kan den bare operere effektivt og nå sine mål med kollektiv støtte fra massene. Dette er årsaken til at geriljaen som oftest oppnår mest når den appellerer til nasjonal motstand eller ønske om uavhengighet, såvel som til sosial og økonomisk misnøye, og dermed blir revolusjonær i en videre forstand.

Ulemper ved geriljametoder

Geriljakrig har gjerne vært de svakes våpen, og derfor et defensivt våpen. Men i atomalderen kan gerilja mer og mer utvikle seg til å bli en aggresjonsform som er glimrende egnet til å utnytte en kjernefysisk remis. Det ville være klokt om statsmennene og strategene i de vestlige land «tok lærdom av historien» og unngikk fortidens feiltagelser når de skal prøve å utvikle en strategi mot krigføring av dette slag.

Den store utbredelse denne krigføringen har fått i de siste tyve år er i stor utstrekning et resultat av den krigspolitikk som gikk ut på å stimulere opprør i fiendtlig-okkuperte land. Det var dette Storbritannia under ledelse av Churchill valgte å gjøre mot tyskerne i 1940 — og politikken ble deretter utvidet til Det fjerne østen og brukt mot japanerne.

Den ble dengang valgt med den største entusiasme, og få spørsmålstegn ble stilt ved den. På et tidspunkt da de tyske erobrerne hadde oversvømmet mesteparten av Europa, var dette åpenbart den eneste farbare vei om man skulle få løsnet på Hitlers grep. Det var nettopp en fremgangsmåte som appellerte til Churchills sinn og temperament. Ved siden av sin instinktive stridbarhet og sin urokkelige beslutning om å knuse Hitler — uansett hva som senere måtte

www.pdf-arkivet.no/soldat/ 2015

komme — hadde han vært en nær venn og beundrer av Lawrence. Han så nå sjansen til å praktisere i stor skala i Europa det Lawrence hadde vist i en relativt begrenset del av det arabiske området.

Å tvile på at en slik politikk burde følges, var det samme som å vise mangel på besluttsomhet og ble oppfattet som nærmest upatriotisk. Få våget å risikere slike beskyldninger, selv om de hadde sine tvil om de langsiktige virkninger på Europas gjenreisning. Krig er alltid et spørsmål om å gjøre onde ting i håp om at resultatet vil bli godt, og det er vanskelig å avveie hvert enkelt tilfelle uten å tape besluttsomhet. Videre vil det som regel være en feil å velge en forsiktig linje i kamp, noe som imidlertid ofte blir gjort, slik at forsiktighet får dårlig ord på seg på de høyere plan i krigsplanleggingen hvor det nok ville være upopulært, men ofte klokt å velge en slik linje. Opphisselsen over krigen får opinionen til å forlange de mest drastiske tiltak, uansett hva de kan føre til.

Hva ble resultatene? Den væpnede motstanden var uten tvil en hard påkjenning for tyskerne, i Vest-Europa mest utpreget i Frankrike. Den var også en alvorlig trusel mot de tyske kommunikasjonene i Øst-Europa og på Balkan. Den beste anerkjennelse av motstanden gir uttalelser fra tyske offiserer. I likhet med de britiske offiserene på Irland under «urolighetene» der, var de meget sjenert av å måle krefter med motstandere som slo til ganske overraskende og som ble beskyttet av befolkningen.

Men når disse aksjoner bak fiendens linjer analyseres, synes det som om suksessen for en stor del avhang av i hvor stor grad de var kombinert med operasjoner av regulære enheter som engasjerte fienden på fronten. Aksjonene fikk sjelden en større betydning om de ikke kom samtidig med en storoffensiv, eller med truselen om en slik offensiv som la beslag på fiendens oppmerksomhet.[5])

Andre ganger oppnådde man mindre med gerilja-aksjoner enn ved utstrakt passiv motstand — og man voldte landets befolkning langt større skade. Aksjonene provoserte mye alvorligere represalier enn den belastning fienden var blitt påført. De gav fiendens tropper mulighet for å bruke vold, og det letter alltid nervepresset for en garnison i et uvennlig land. Den direkte eller indirekte materielle skade

www.pdf-arkivet.no/soldat/ 2015

geriljaene forårsaket under represaliene førte også til mye lidelse blant deres egne, og ble et handikap når landet skulle gjenreises etter krigen.

Men det alvorligste handikap, og det som varte lengst, var av moralsk art. Den væpnede motstandsbevegelsen virket tiltrekkende på mange «tvilsomme eksistenser». Her kunne de få tilfredsstille sine lyster og under påskudd av patriotisme få utløp for sin aggresjon. De aktualiserte dr. Johnsons historiske uttalelse om «patriotismen som skurkens siste tilflukt». Motstandsbevegelsens amoralske virkning på hele den yngre generasjon var enda verre. Den lærte dem å trosse autoriteter og bryte reglene for god borgermoral. Det medførte en mangel på respekt for «lov og orden» som nødvendigvis holdt seg etter at angriperne hadde forlatt landet.

Voldsanvendelse blir mer rotfestet ved irregulær enn ved regulær krigføring. I regulær krig motvirkes vold ved at man adlyder etablerte myndigheter, mens man i irregulær krig gjør det til en dyd å trosse autoriteter og bryte regler. Det blir svært vanskelig å gjenreise et land og bygge opp igjen en stabil stat på et så underminert grunnlag.

Jeg skrev for noen år siden en artikkel i et amerikansk tidsskrift om disse ulempene ved gerilja.[6]) Alt i forbindelse med geriljakrigføring og «counter-insurgency» var populært på den tiden. President Kennedy ble slått av innvendingene i min artikkel, og gjorde mye for å dempe de den gang rådende nokså ville ideene om å møte geriljakrig med enda langt mer drastiske krigsmidler.

Selv om heller ikke ikkevoldelig motstand er helt fri for ettervirkninger av dette slag, er de likevel mye mindre skadelige, både materielt og moralsk. Ikkevoldsmotstanden kan skape en viss tilbøyelighet til å unngå forpliktelser i tiden etterpå, men er ingen spire til borgerkrig, og avler heller ikke terrorister.

De farlige ettervirkningene av geriljakrig oppdaget jeg ved ettertanker i forbindelse med Lawrences kampanjer i Arabia og våre diskusjoner om dette emnet. Min bok om disse kampanjene[7]) og om teorien for geriljakrig ble brukt som veiledning av mange ledere for commando-enheter og motstandsbevegelser under siste krig. Men jeg begynte å tvile — ikke på de umiddelbare resultater, men på virkningene på lang sikt. Det var som om de kunne spores bak-

www.pdf-arkivet.no/soldat/ 2015

over til araberopprøret, som en rød tråd gjennom de stadige vanskeligheter vi hadde som tyrkernes etterfølgere.

Tvilen ble sterkere ved fornyet historisk undersøkelse av krigen på Pyreneerhalvøya, hundre år tidligere. Der ble de regulære spanske armeers nederlag overfor Napoleon oppveid av det gode resultatet til geriljaenhetene som fulgte etter dem. Som et folkelig opprør mot en utenlandsk erobrer var det et av de mest vellykkede man i det hele tatt kjenner. Det var dette mer enn Wellingtons seire som bidrog til å løsne Napoleons grep om Spania og undergrave hans makt. Men det brakte ikke det frie Spania fred. For det ble fulgt av en farsott av væpnede revolusjoner, i rask rekkefølge, et halvt århundre etterpå — og som brøt ut igjen i dette århundre.

Et annet illevarslende eksempel var midlene franktirørene i Frankrike hadde brukt mot de tyske angriperne i 1870, — de viste seg å bli en boomerang. De hadde bare vært til plage for angriperne, men en avdeling i hovedstaden utviklet seg etterpå til å bli det som utløste den forferdelige broderkrig som senere er kjent under navnet Pariser-kommunen. Dessuten har arven etter den «illegitime» motstand vært en stadig kilde til svakhet i den etterfølgende franske historie.

De som la planer om at voldelige oppstander skulle bli en del av vår krigspolitikk, hadde altfor lett for å se bort fra disse historiens lærdommer. Resultatet er blitt en splittelse i den vestlige allianses fredspolitikk i etterkrigsårene — og det ikke bare når det gjelder å stimulere og bidra med utstyr til anti-vestlige bevegelser i Asia og Afrika. For det ble tidlig tydelig for Frankrikes vedkommende at det *maquisen* hadde oppnådd i kampen mot tyskerne, ble oppveid av de negative politiske og moralske følger på lengre sikt.

Sykdommen har stadig spredd seg. Vanskeligheter utenfra ble urealistisk oppfattet og behandlet slik at Frankrike mistet sin stabilitet og NATO dermed ble svekket.

Det er ikke for sent å lære av historien. Uansett hvor fristende tanken kan synes at vi svarer på våre motstanderes «kamuflerte kriger» med tiltak av samme slag, vil det likevel være klokere å overveie en mer subtil og framsynt mot-strategi.

www.pdf-arkivet.no/soldat/ 2015

PRAKTISK ARBEIDE I FORSVARET

av Lasse Efskind

GENERELT

"Politisk militærtjeneste" vil si at soldater avtjener sin verneplikt under den klare forutsetning å kjempe for aktivt og organisert å kjempe for sine politiske meninger i forsvaret. De politisk aktive kommer i et intimt og påvirkelig miljø blandt medsoldater so er i samme umyndiggjorte situasjon som en selv. Man er ikke en fjern politiker i fengsel eller i en offentlig avisdebatt. Den militære disiplin, hundementaliteten, den atoritære tonen og tankegangen gjør det naturlig å diskutere politikk utifra soldatenes egen konkrete situasjon. Nevrosefrekvensen i Forsvaret viser viser med all tydelighet at leirmiljøet ska skaper stress og misnøye rent menneskelig. Det er nødvendig og riktig å ta utgangspunkt i denne sosiale situasjonen. Det er riktig og svært viktig å videreføre og sette situasjonen inn i sin totale politiske ramme i nemlig klassestatens undertrykkelsesmetoder og alliansen med de vestlige imperialismer gjennom NATO.
Hvordan denne videreføringen skal organiseres, hva slags møter og aksjoner som skal settes igang, må variere fra sted til sted og være resultat av nøye analyse av de lokale forhold, soldatenes interesser, konkrete episoder osv.
En generell fasit er umulig selvfølgelig å gi, men det er viktig å påpeke at samspillet mellom teori og praksis på stedet alldri må glemmes.
I de første årene vil organiseringen, den politiske skolering og videreformidlingen til nye soldater være det viktigste. En utglidning til ren aksjonisme vil slå hardt tilbake uten å treffe fienden. Dessuten kan det lett føre til en anarkistisk avpolitisering (generell opposisjon mot autoritet.)

ORGANISERING/KONTAKTER

En av de første ting man må gjøre ved ankomst til en leir er å oppspore progressive kontakter blandt soldatene. Slike kontakter kan også finnes blandt befalet,særlig det ikke profesjonelle. Vi håper med tiden å få etablert et kartotek over kontaktpersoner som kan hjelpe den enkelte.

www.pdf-arkivet.no/soldat/ 2015

Selv om det kan føles overflødig for den enkelte kan det ikke understrekes sterkt nok viktigheten av å melde i fra til sin politiske organisasjon om stasjonsadresse og eventuelle aktiviteter på stedet (rapporter månedlig). En antydning om ønsket kontakt kan også skje ved diskusjoner i enkelte timer f.eks. prestens time og senere ved påmelding til konkrete tiltak.
Organisasjonsformen den første tiden er vanskelig å si noe om. Som regel vil det være viktig å danne studiesirkler eller aksjonsgrupper. Det erbedre å være tre som er politisk på linje enn å være ti som møter uregelmessig og spriker politisk. Spørsmålet om en interesseorganisasjon for soldatene kommer jeg tilbake til.

DEBATT PÅ MILITÆRE MØTER

Forsvaret arrangerer selv en rekke obligatoriske møter for soldatene, slik som prestens time, sjefens time, spesielle informasjonsmøter m.m. Hvor lett det er å starte en god diskusjon på disse møtene avhenger av offiseren som leder møtet. Ofte blir det bare gitt anledning til korte spørsmål til slutt, men slikt varierer. Forslag om lengre tid til spørsmål (ikke kall det diskusjon) blir nok sett på med velvilje, det viser jo intereese for saken. Det er viktig å forberede seg til slike spørsmål. Om det står på dagseddelen eller ikke vil offiseren ganske sikkert opplyse om tema for neste møte/time.
En debatteknikk har den noe krigerske betegnelsen geriljateater. Den går i korthet ut på at man har planlagt innleggene, også motinnleggene fra folk spredt rundt i salen. Offiserene kan ikke vite at dette er planlagt. Ofte benyttes den til å skru møter over i den retning man selv ønsker, og den kan være uhyre "engasjerende", særlig hvis man setter i scene et par saftfulle, men lett angripelige motinnlegg.
En annen metode er under en debatt eller spørrerunde å komme med forslag om nærmere utredning eller utdypning av spesielle tema. Enkelte kan tilby seg å holde en kort innledning neste gang e.l. Egne obligatoriske møter kan foreslås uten å bli upopulær såfremt møtene holdes innen rammen av den obligatoriske tjenestetiden.

www.pdf-arkivet.no/soldat/ 2015

Også tillitsmannsordningen kan utnyttes til møtevirksomhet i tjenestetiden. Forslag på spesielle ad hoc komiteer og utvalg som skal forberede diskusjoner i timene er en videreføring av dette. Utvalgene bør velges på møtene, ikke bare nedsette seg selv. Det var et slikt utvalg som skrev "Sessvollmorapporten". Poenget i denne forbindelse er at virksomheten knyttes til eksisterende obligatoriske møter som Forsvaret arrangerer.

DEBATT AKSJONER UTENFOR OBL. MØTER

Å arrangere ting utenom Forsvarets obligatoriske opplegg er krevende fordi soldatene er trette og kjøres hardt både fysisk og psykisk. Fritid som de har utenom det obligatoriske brukes helst til brevkurs o.l. som et ledd i en utdanning. Interessen for "politis" underholdning er derfor minimal. NB. med nye regler for pol. virksomhet i Forsvaret blir det nok mulig å stifte lokale debatt-soldat-forum (a la studentersamfunn eller kadettsamfunnet på krigsskolen), men jeg er usikker på hvor viktig det er å satse på slike tiltak.
Skal man overhodet ha noen mulighet for bred oppslutning må følgende to forutsetninger være oppfyllt:

1. Det er ledd i en aksjon for å rette på konkrete forhold i Forsvaret, forhold som angår soldatene direkte og som opptar/irriterer dem.
2. Aksjonen er grundig forberedt gjennom debattinnlegg på obl. møter,avisinnlegg, illegale løpesedler, diskusjoner i kantina osv.

I tillegg til dette viser det seg som regel at det vellykkete (aksjoner) starter utifra et konkret autoritært overgrep eller en svært udiplomatisk holdning fra offiserene. Forskjellige former for streik/boikott er et positivt middel som i Forsvaret bare kan benyttes med effekt hvis man har garanti for at flertallet vil slutte opp om eller sympatisere med, og hvis store deler av offentligheten vil sympatisere og ikke oppfatte uroen som politisk bråk eller mangel på disiplin.
Kristoffer Aamot blei i 1913 dømt til 6 mnd. fengsel for å ha oppfordret til soldatstreik "--Når vi har rett til at streike for at naa våre mål,så har vi også plikt dertil".

www.pdf-arkivet.no/soldat/ 2015

Gerhardsen, Hofmoe, Hønsvald, Tranmæl, Torp m.fl. ble dømt for en liknende oppfordring i 1924. Det erklart at disse oppfordringene var både farlige og ufarlige på samme tid. De var farlige fordi det var i en tid med store sivile streiker og misnøye på arbeidsplassene, men samtidig var de ufarlige fordi organiseringen (politiske) blandt soldatene på moene var for svak. Tyngdepunktet i progressive soldaters arbeide må derfor idag settes inn på det forberedende arbeide, forberedende både organisatorisk (interesseorganisasjon) og informasjonsmessig/debatt. Å proklamere en streik uten bred støtte blandt soldatene vil bli nok et slag i luften, et slag som går ut over noen enkelte og hjelper ingen.

LEIRAVISER/INFORMASJON

De tillatte leiraviser er idag utsatt for ganske konsekvent sensur (kfr. den illegale utgaven på Åsgården leir). Mannskapsavisa er fullstendig dominert av reaksjonært stoff. I den grad det er mulig skal man selvfølgelig allikevel benytte seg av innlegg i leiravisene. Egne illegale leiraviser bør relativt lett kunne skrives og stensileres opp utenfor leiren i samarbeide med sentrale politiske kontakter. Hvis det viser seg at en slik aktivitet blir omfattende kan det bli aktuellt å opprette en egen koordinereing/ stensileringssentral hvor også formidling av artikler og innlegg kan skje fra leir til leir. En slik sentral kan også trykke o- formidle løpesedler, brosjyrer o.l. Med tid og stunder kan det tenkes vi får tid og krefter til å starte eget "politisk militærtjenesteblad". De nye regler for politisk virksomhet vil avgjøre i hvilken grad pressefriheten i prinsippet blir gjennomført i nær fremtid. I alle tilfelle er nok risikoen for den enkelte ved å spre egne leiraviser og løpesedler relativt lite straffemessig sett, selvom det selvfølgelig avhenger av innholdet og selvom § 47 i mil. straffelov ser skremmende ut på papiret. Finner man det (i ens situasjon) for risikabelt å spre materialet inne i leiren kan det lages en "stand" rett utenfor porten eller på kafeer hvor soldater ofte er o.l.

www.pdf-arkivet.no/soldat/ 2015

De større dagsavisene leses leses og selges inne i leiren Hvis man kan få noe inn der er det selvfølgelig en mulighet, også for lokal informasjon. Veggaviser har jeg liten tro på vil holde sef særlig lenge på veggen i en kaserne, men pyntelige oppslag om møter e.l. er faktisk tillatt i enkelte tilfelle.

TILLITSMANNSORDNINGEN

Tillitsmannsordningen er i praksis og på papiret bare et umyndig inkorporert informasjonsorgan oppover i det militære hierarkiet. Dette diskuteres mer utførlig andre steder. Stort sett er det en liten ekstrajobb å være tillitsmann, og så lenge det ikke er snakk om en mer organiser boikott råder jeg folk til å la seg velge som tillitsmenn. En av fordelene er at man faktisk får et visst spillerom m.h.t. å sammenkalle møter blandt soldatene og til å starte tilsynelatende upolitiske saker som senere kan videreføres (utenom tillitsmannsordningen). Selvsagt må man ikke i den grad bli oppslukt av tillitsmannsarbeidetslik at det øvrige politiske arbeid blir forsømt. Tillitsmannsordningen kan alldri bli et aktivt politisk organ, ikke engang et demokratisk forum.

INTERESSEORGANISASJON

Et langsiktig mål er å danne en soldatenes politiske fagorganisasjon eller interesseorganisasjon. En slik organisasjon må startes av soldatene selv, og ikke etableres (som tillitsmannsordningen) ved et stortingsvedtak. Selvom man klart må må skille mellom en interesseorganisasjon og et politisk soldatlag(foreløpig forbudt), er det viktig at interesseorganisasjonen ikke er for politisk inhomogen og at det ikke får vedheng av uskolerte og passive soldater. Begås disse feilene vil organisasjonen splittes i indre diskusjon og bli ineffektiv og hyråkratisk. Den politiske grenseoppgang kan i første fase skje ved oppstilling av endel paroler både av faglig (lønn,velferdsspørsmål) og generell politisk (NATO, USA-imperialismen og sosialimperialismen) karakter.

www.pdf-arkivet.no/soldat/ 2015

Den beste måten som progressive soldater kan arbeide for dannelsen av en interesseorganisasjon er ved å skape aktive "kjernegrupper" eller basisgrupper på moene. Kjernegruppene må spre og ta opp studie-og diskusjonsarbeidet. De må holde kontakten med politiske kadre utenfor moene og sørge for rekruttering slik at gruppene blir permanente. Kort og godt den må prøve å være den aktivt aksjonsspredende kjerne utifra sosialistisk teori og et materialistis dialektisk forhold til praksis/til konkrete handlinger.

Slutt.

www.pdf-arkivet.no/soldat/ 2015

www.pdf-arkivet.no/soldat/ 2015